

Aportacions del Grup de Treball d'Igualtats d'Oportunitats en la Infància al Document del Consell Municipal de Benestar Social

Les polítiques socials municipals davant l'impacte de la COVID-19,
aportacions del Consell Municipal de Benestar Social

Plenari del Consell Municipal de Benestar Social

Barcelona, 30 de juny de 2020

Grup de treball d'Igualtats d'Oportunitats en la Infància

Composició del Grup de Treball

Coordinadores

Laia Pineda. Directora de l'Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona
Claudia Vallvé. Col·laboradora de l'Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Càritas Diocesana de Barcelona
Creu Roja a Barcelona
Col·legi Oficial d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya
Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona –FAVB
Grup Municipal ERC
Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya –FAPAC
Federació d'Entitats d'Atenció i Educació a la Infància i l'Adolescència –FEDAIA
Fundació Pere Tarrés
UNICEF Comitè de Catalunya

Tècnics i tècniques municipals / altres administracions

Agència de Salut Pública de Barcelona
Casals Infantils Municipals (Nou Barris)
Centre Obert- Espai Familiar Sant Martí
Consorti de Serveis Socials de Barcelona
Departament d'atenció social a la família i a la infància. Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. Ajuntament de Barcelona
Departament de Planificació i Processos. Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. Ajuntament de Barcelona
Institut Municipal de Serveis Socials
Departament de Promoció de la Infància. Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. Ajuntament de Barcelona
Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Sindicatura de Greuges de Barcelona

Representants d'altres entitats

Associació Benestar i Desenvolupament –ABD
Casal d'Infants del Raval
Centre Obert – Espai Familiar Sant Martí
Finestra Oberta La Salle Bonanova // Federació Catalana de Voluntariat
Fundació Catalana de l'Esplai // PINCAT
Fundació Privada Trinijove. Centre Obert Trinitat Vella
Fundació Save the Children
Institut de Treball Social i Serveis Socials –INTRESS
Societat Catalana de Pediatria. Secció d'Atenció Primària
Suara Cooperativa
Xarxa XAFIR. AEI Raval

Presentació: la crisi per la Covid19, un context de treball excepcional

Al grup de treball Igualtat d'Oportunitats en la infància estem vivint un context excepcional. Entre finals de l'any 2019 i principis del 2020 s'ha produït un canvi en les persones responsables de coordinar el grup i, tot i haver plantejat un pla de treball per al curs 2019-2020, el sobtat confinament a partir del 14 març, ha suposat un gir de 360º en la metodologia habitual del grup i en el propi pla de treball.

El 24 d'abril, el grup rebia una carta de la vicepresidenta del CMBS Teresa Crespo, demanat la implicació del membres del Consell per, des del potencial teòric i pràctic dels diferents grups del CMBS, oferir anàlisis, valoracions i propostes a fi de contribuir al bon govern i fer front comú a les noves problemàtiques socials que han aparegut amb la crisi sanitària i social de la Covid-19. Des del propi Consell, es va fer arribar als grups que contribuïssin a una diagnosi de la situació, junt amb l'aportació de propostes de futur. Alhora s'obria un espai virtual de debat i reflexió sobre l'esdevenidor obert a tots els membres del CMBS. El 29 de juny el CMBS debatrà el document el seu Plenari, i al seu torn enviarà el document acordat al Pacte de Ciutat, la plataforma en que l'Ajuntament es reuneix amb els partits i els agents econòmics i socials, per fer front a la crisi del coronavirus des del màxim consens i col·laboració possibles .

Aquest nou marc imprimia canvis metodològics evidents, amb nou pla de treball compartit de forma telemàtica que en el cas del Grup d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància es concretava de la següent manera:

1	REFLEXIÓ ENTORN A LA SITUACIÓ ACTUAL I RECOLLIDA DE PROPOSTES
A. – 29 de maig	▶	● Enviament qüestionari al grup d'infància● Buidat de documentació● Cicle de xerrades CMBS a càrrec de Jaume Funes (21/5)● Sessió de treball on line amb representants dels infants (26/5)● Seguiment telefònic respostes qüestionari
2	PROPOSTA D'INFORME
(1 – 5 de juny)	▶	● Buidat de recomanacions i propostes● Elaboració de proposta d'informe
3	SESSIÓ DE TREBALL
(8 – 10 juny)	▶	● Sessió de treball online amb el grup d'igualtat d'oportunitats en la infància

4

**ELABORACIÓ
INFORME FINAL
(11 – 19 juny)**

- Presentació de l'informe al grup de coordinadors (15 juny)
- Elaboració d'informe definitiu de recomanacions a presentar al plenari del CMBS (19 juny)

B. RECOMANACIONS I APRENTATGES

El curs passat, es tancava la memòria del grup de treball fent referència a 6 principis d'actuació amb i per als infants. Es proposava **que qualsevol de les actuacions que es despleguessin des de qualsevol departament, àrea o direcció de l'Ajuntament en matèria d'infància tinguessin com a referència els principis** de: 1) infant al centre, 2) el principi d'equitat, 3) la prioritat a la lluita contra la pobresa infantil, 4) el principi de no discriminació, 5) tenir en compte els infants com a ciutadans actius i 6) els infants des de i en relació amb la comunitat.

L'actual context de crisi sanitària i social, ens demana no només que tinguem en compte els principis d'actuació esmentats sinó que, a més, reflexionem sobre **els criteris que han de regir les respostes** alhora d'abordar les necessitats i garantir els drets de la infància i l'adolescència. Vam convidar Jaume Funes per reflexionar a fons sobre aquesta qüestió, atès que en el marc del seminari *La pobresa amb ulls d'infant* (2014-2016 Plau Macaya i Obra social "La caixa") Funes havia apuntat alguns dels criteris que, entre tots i totes les professionals que van participar al seminari, van convenir que haurien de regir les respostes que, des de l'administració pública i tots els agents socials, dissenyem per a la infància. I és que, per avançar en una millor justícia social i per poder garantir les infàncies i les adolescències a la nostra ciutat, cal no repetir errors, i cal que ens prenguem temps per integrar tot allò que hem tingut oportunitat de conèixer i aprendre de la gestió de crisis passades. A la sessió amb Jaume Funes va destacar 9 criteris en les actuacions que estem dissenyant i/o haurem de dissenyar:

1. Ser capaços de posar-nos en el lloc dels infants i els adolescents i comprendre aquesta situació des de la seva mirada, la qual cosa exigeix posar en pràctica el principi d'escolta i la consulta als infants i adolescents. En temps de crisi augmenta la necessitat d'escolta dels infants i els adolescents i cal donar-hi resposta.
2. Vigilar a no construir una nova imatge de l'"infant pobre", negativa, estereotipada o estigmatitzant.
3. Prendre consciència que ens haurem amb generacions d'adolescents amb vides marcades per la privació en la infància. Generacions que hauran encadenat dues grans crisis (la del 2008 i l'actual) i que, per tant, hauran

viscut la seva infantesa en temps de recessió i la seva adolescència en temps de post pandèmia.

4. Dissenyar mesures i suports no estigmatitzadors (mesures universals – per a tots els infants- amb focus a qui més ho necessiti en cada moment) que no facin sentir malament als infants. Tots els infants necessiten sentir-se un infant més. Per tant, les atencions a la infància s’han de fer des dels llocs que els nens i nenes poden viure com a quotidians, sobretot a través de l’escola i de serveis de proximitat al territori, els que arriben a tots els infants i adolescents.
5. Suports decidits per a les famílies, per suplir aquelles mancances i impotències que els impedeixin exercir com a pares/mares. Evitar que les mesures els “incapacitin” en el desenvolupament de la seva funció que no hem de voler suplir sinó ajudar perquè la puguin fer. Han de poder tenir temps i serenitat per poder fer de pares i mares.
6. Activar prestacions vinculades a la condició d’infant i no només a la d’adult. Si hi ha una família empobrida, cal garantir que tingui un entorn enriquit.
7. Caldrà garantir tots els temps de la infància i l’adolescència, el temps d’escola, el temps de lleure, el temps de relació amb els companys i garantir que aquests temps són adequadament acompanyats per professionals des de diferents àmbits (mestres, psicòlegs, educadors, treballadores socials,... s’han d’ocupar dels infants en l’espai a on elles es troben: escola, espais, casals..)
8. Que la infància sigui una de les preocupacions centrals i que així es reflecteixi en els pressupostos. El gran dany en la infància no és la pobresa sinó la desigualtat: sentir-se menys, fora de, diferent, als companys/es. Els infants han de viure en la mateixa societat i han de poder sentir-se part del mateix grup. És la lluita per la dignitat de ser tractat com a igual.
9. Plantejar les mesures com a garantia de drets i no des de la beneficència. Cal desplegar mesures i suports perquè hi tenen dret, no perquè som bones persones i ens compadim dels infants i adolescents que es veuen perjudicats per la crisi.

En aquesta línia, per contribuir a una mirada transformadora en relació als drets dels infants cal conèixer la inversió en infància en els pressupostos municipals, així com establir la necessitat d’una avaluació prèvia de l’impacte en els drets dels infants de les mesures que s’adoptin, per tal de garantir que es prenguin mesures que tinguin en compte l’interès superior de l’infant.

C. QUINS SÓN ELS REPTES EN INFÀNCIA?

a. Millora de les polítiques locals en infància

La situació de crisi global generada arran la pandèmia ha obligat als poders públics a prendre decisions molt complexes, amb poc marge de temps i que requerien un difícil equilibri entre tres variables: la protecció de la salut de la població, les conseqüències econòmiques de les decisions i la preservació dels drets humans.

Des del grup d'oportunitats en la infància s'ha obert una **reflexió sobre les actuacions realitzades durant aquesta crisi**, tant en relació als aspectes que han ajudat a atendre millor les necessitats de la infància i adolescència i les seves famílies com aquells que han fallat i que cal millorar urgentment. L'objectiu d'aquesta valoració és recollir els aprenentatges que es poden extreure de la gestió de la pandèmia tant en els aspectes que han resultat positius com en els negatius, per traslladar-los al govern municipal.

Un dels aspectes que es valora més positivament ha estat la **coordinació entre els serveis socials i les entitats** i la **solidaritat entre les entitats**. Amb aquesta crisi s'ha demostrat que la coordinació és possible i que, quan aquesta coordinació és efectiva, els resultats són molt positius.

També **es considera encertada l'adopció de mesures** com l'aturada dels desnonaments, la prorroga dels contractes de lloguer, el repartiment d'ajudes (menjador, berenar, dispositius electrònics, ajuts al lloguer, ajuts per pagar subministres) i el llançament d'iniciatives d'escolta i participació adreçades als infants (estimat diari),

Un altre aspecte positiu ha estat la **capacitat per mantenir l'atenció a les famílies** gràcies al teletreball i les eines tecnològiques que permeten realitzar acompanyaments sense necessitat de presencialitat, i també a la flexibilitat, innovació i creativitat dels i les professionals a l'hora de trobar solucions, adaptant-se a les necessitats que s'anaven trobant a cada moment

Finalment, es valora molt positivament la **capacitat dels equipaments de la ciutat**, com ara casals, ludoteques, biblioteques o espais familiars, **per mantenir-se actius** i fer propostes des de casa per a infants i famílies durant tot l'estat d'alarma.

Entre els aspectes que han fallat i que cal millorar es destaquen les **dificultats de coordinació** entre els diferents departaments de l'administració així com els **problemes de comunicació** entre les entitats socials i les escoles.

Un altre aspecte negatiu ha estat la **saturació dels serveis socials**, que s'han vist desbordats i han experimentat dificultats per atendre totes les demandes. Com a conseqüència d'aquesta saturació, s'han produït **retards en la tramitació de subvencions i lentitud en el repartiment d'algunes ajudes** per part de les institucions (aliments, bens materials, dispositius electrònics per compensar la bretxa digital), que han afectat especialment a les famílies amb situacions més vulnerables.

En la relació entre els poders públics i la ciutadania, s'han produït situacions de manca d'informació, o informació poc adaptada, que han generat **situacions de vulnerabilitat comunicativa** derivades tant de problemàtiques físiques o cognitives en el cas de les persones amb discapacitats, com de la manca d'alfabetització digital. També s'han detectat dificultats per part d'algunes famílies a l'hora **d'obtenir informació i de realitzar tràmits per internet** (tramitar l'atur, inscripció d'activitats d'estiu, inscripció a l'escola, demanar hora a serveis socials, assessories laborals gratuïtes...et)

Un altre aspecte en què es considera que s'ha fallat ha estat la **manca de perspectiva d'infància en la presa de decisions**. En aquest sentit, des de la **Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya**, s'ha elaborat un [comunicat](#) en el que es denuncia que els infants han estat els "grans oblidats" durant la pandèmia i es demana un full de ruta específic post-crisi de la COVID-19. En aquest document les entitats adherides a la Plataforma **d'Infància de Catalunya de la Taula del Tercer Sector (PINCAT)** denuncien que en la gestió de la pandèmia no s'ha tingut en compte els drets de la infància i l'adolescència i que s'ha tingut una mirada nul·la cap a les seves necessitats. Així mateix, alerten que la crisi està accentuant i agreujarà encara més les desigualtats que hi havia entre infants i adolescents i reclamen a les administracions i partits polítics que adquireixin un compromís ferm per protegir el benestar de la infància i, sobre tot, la que està en situació de major vulnerabilitat.

b. Accés a recursos econòmics per mantenir unes condicions de vida adequades

Hi ha força acord en general entre els membres del grup que responen al qüestionari en relació a les necessitats i problemàtiques que s'han hagut d'atendre durant la COVID-19. Es tracta, sobre tot, de **necessitats pre-existents que s'han agreujat amb el confinament**, però també han sorgit **noves necessitats** derivades de la pèrdua de recursos econòmics per part de les famílies com a resultat de la situació de confinament.

Amb la situació d'emergència ocasionada per la COVID-19, el personal de Treball Social i les entitats del tercer sector han vist **créixer les demandes** per cobrir necessitats bàsiques, tant de les famílies que es ja es trobaven en situacions de vulnerabilitat com de famílies que no estaven vinculades a Serveis Socials, que tenien feina, i que han vist reduïts els seus ingressos, com a conseqüència de la pandèmia i el confinament. Com expliquen des de l'**Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB)** al qüestionari enviat des del Grup d'Infància *"El perfil de famílies ha canviat. Pot existir un gruix de famílies que no eren usuàries dels serveis socials que han perdut la feina o no han pogut mantenir el seu negoci per tenir moltes necessitats".* O, com comenten des del **centre obert AIE** *"Moltes famílies que han estat treballant molt de temps han estat acomiadades. El resultat d'això: assistir als serveis socials per primera vegada, multiplicant per tres l'atenció desenvolupada a l'atenció bàsica"*

Com a conseqüència, les entitats han hagut de reforçar els seus serveis i ajuts per donar cobertura a un nombre creixent de demandes. És el cas de **Càrites Diocesana de Barcelona**, que ha vist triplicar les demandes d'ajuda arreu de tota Catalunya. Per garantir la cobertura de les necessitats més bàsiques de les persones que demanen ajuda a l'entitat s'ha llançat la campanya #Càritasx3 amb el lema "[La necessitat s'ha triplicat. Tripliquem les donacions](#)". D'altres entitats expliquen situacions similars, amb un augment de les demandes de persones que viuen noves situacions de vulnerabilitat i que, per primer cop, necessiten suport per obtenir ajudes.

A banda de mesures decidides i clares per donar resposta als greuges generats per la situació de pandèmia, no es pot perdre de vista la necessitat d'una transformació en profunditat més enllà de l'emergència. En aquest sentit, **des del grup es veu la situació actual com una oportunitat per la transformació** de les maneres de fer i per abordar els canvis en profunditat en el sistema de protecció social a fi d'erradicar la pobresa infantil i garantir que infants i adolescents tenen cobertes les seves necessitats bàsiques.

Les principals **propostes** que planteja el grup d'igualtat d'oportunitats d'infància per donar resposta a aquesta situació i garantir l'accés a recursos econòmics suficients per als infants i les famílies de manera immediata i en cas de nou confinament són les següents:

- Augmentar els ajuts per fer front als pagaments dels subministraments a la llar, per a les famílies com el banc d'aliments, beques per accedir a estudis, etc.
- Facilitar dispositius i connexió a internet per a aquelles famílies amb menys recursos per tal de garantir l'accés a l'educació virtual.
- Mentre dura la pandèmia, reactivar un sistema d'ajuts puntuals equitatius que pugui fer sostenible el poder viure durant el procés de recerca de feina.

A banda d'intervenir de manera immediata per donar resposta a les situacions més urgents, cal implementar **transformacions a nivell estructural** per radicar la pobresa infantil i les grans desigualtats en la infància.

- Mantenir la capacitat de donar una resposta ràpida i àgil, i d'escurçar terminis en la tramitació dels ajuts, com a mínim en els casos en què hi estan involucrat infants en situació de risc.
- Millorar la cobertura de la renda mínima garantida Ciutadana (RGC), agrupant al màxim les ajudes amb imports variables en funció de territori (atès que el cost de la vida en ciutats com Barcelona és més alt que en altres municipis), fills a càrrec (incrementant el complement per fill a càrrec de 100€ a 200€ per fill, i per a les famílies monoparentals augmentar-lo fins a 250€) etc.
- Garantir el dret universal de tots els infants i adolescents a tenir cobertes les seves necessitats bàsiques, independentment de la situació regular de les seves famílies. Donar resposta a la situació de molts infants i adolescents provinents de famílies en situació irregular, que, per aquest

motiu, no poden accedir a cap tipus d'ajut públic, tot i la seva situació d'extrema vulnerabilitat.

- Facilitar i simplificar l'accés a les ajudes: augmentar l'índex de Suficiència de Catalunya (IRSC), per tal que més famílies puguin tenir accés a les prestacions, eliminar la necessitat d'acreditar anys de residència a Catalunya i simplificar i facilitar els tràmits per accedir a les ajudes.
- Donar suport a les persones amb responsabilitats familiars que han perdut les seves feines o que es troben en situació d'atur: augmentar la inversió econòmica en polítiques relacionades amb la formació tècnica específica i la inserció laboral, incentivar la formació i recerca activa de feina per a les famílies que han perdut la feina, donar incentius a les empreses per contractar persones treballadores i formar-les, incentivar les EI o CET com a via per generar ocupació, tant pel que fa a la bonificació de les contractacions com pel que fa a la compra responsable de les administracions a través seu, desenvolupar accions i polítiques actives d'ocupació adreçades especialment a mares d'infants i/o adolescents amb discapacitat, facilitar a famílies treballadores sense recursos econòmics els serveis d'una figura professional semblant a una treballadora familiar per a infants o figura similar per a que pugui atendre als infants quan els pares o mares treballin.
- Dissenyar sistemes d'ajuts que incorporin la perspectiva empoderadora de la persona, perspectiva de gènere i perspectiva d'infància i joventut, establint criteris clars i orientats a la conciliació familiar per assegurar que es preserva el dret de l'infant a gaudir de temps amb la seva família i que les famílies que no poden acceptar una feina remunerada per problemes de conciliació no perdin les ajudes.

Diferents col·legis professionals de l'àmbit social (Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya, Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya i Col·legi de Pedagogs de Catalunya) s'ha elaborat un [manifest](#) al que s'han adherit varies de les entitats que formen part del grup d'igualtat d'oportunitats en la infància en el que es reclama una resposta efectiva a les administracions públiques a les mancances i dèficits que arrossega, des de fa anys, l'actual sistema d'atenció a les persones en situació de vulnerabilitat. Entre les principals demandes recollides destaquen les següents:

- Que es faci efectiu, amb la màxima rapidesa, el II Pla Estratègic de Serveis Socials (PESS), amb un calendari i una dotació econòmica específics, que permeti ordenar els Serveis Socials a Catalunya i poder afrontar amb garanties l'actual emergència.
- Que tota la ciutadania pugui accedir als mateixos serveis i en les mateixes condicions, independentment del municipi on resideixi.
- Que les i els professionals de la intervenció social tinguem presència en tots els sistemes (habitatge, infància, salut, gent gran, educació, etc.).

- Repensar els criteris a l'hora d'establir les ràtios de professionals, actualment basades en el nombre d'habitants, i optar per d'altres indicadors territorials (atur, envelliment de la població, mitjana d'ingressos, etc.).
- Reforçar els recursos d'acompanyament i suport a diferents col·lectius (infants, gent gran, persones amb discapacitat, etc.) perquè no quedin desatesos per la falta de mitjans.

c. Accés a serveis assequibles i de qualitat: habitatge, atenció social, educació i salut

Ara més que mai cal garantir uns **serveis públics i de qualitat** que garanteixin la **igualtat d'oportunitats** en els àmbits de l'accés a l'habitatge, l'atenció social, l'educació i la salut.

1. Habitatge

Segons el grup d'igualtat d'oportunitats en la infància, **l'habitatge constitueix una de les problemàtiques més greus i més urgents per la infància i l'adolescència a la ciutat**. La situació de pandèmia ha resultat en la pèrdua del poder adquisitiu per a moltes famílies que han derivat o poden derivar en impagaments de lloguers, subministraments bàsics i pèrdua de l'habitatge.

Pel que fa als subministraments, durant l'Estat d'Alarma **han augmentat considerablement els casos de pobresa energètica** i s'ha hagut d'assessorar moltes persones que viuen noves situacions de vulnerabilitat i que, per primer cop, necessiten suport per obtenir ajudes o reduir les factures d'alguna manera. En aquest sentit, les entitats destaquen que la situació de confinament ha fet que el consum d'aigua, llum i gas augmentin, i per tant, la despesa destinada a la llar ha estat més elevada que ens els mesos anteriors. També posen de manifest l'emergència d'una nova necessitat, la de la connectivitat a internet, que s'ha convertit en el principal canal per connectar amb les famílies i que ha generat noves desigualtats entre els infants en l'accés a l'educació.

Una altra de les problemàtiques que s'han trobat moltes entitats durant el confinament ha estat la **manca de condicions dignes dels habitatges**, que han perjudicat molt la convivència i la salut dels infants. Com expliquen tant els referents de la **FEDAIA** com els de **Suara Serveis**, ha estat especialment greu el cas dels infants que viuen amb les seves famílies en pensions i pisos compartits amb altres persones que disten molt de ser referents positius pels infants, o que no disposen d'espai per aïllar-se o per concentrar-se per fer les tasques formatives.

Les principals propostes realitzades pel grup per donar resposta a les problemàtiques de les famílies ocasionades com a conseqüència de la pandèmia i en cas de nou confinament són:

- Condonar totalment els deutes dels mesos d'abril, maig i juny, incloent el lloguer i els subministraments.
- Mantenir la moratòria als desnonaments de famílies amb infants en situació de vulnerabilitat a causa dels efectes de la pandèmia.
- Garantir una resposta efectiva, coordinada i immediata de les administracions a les famílies amb fills i filles, per evitar situacions de desprotecció en matèria d'habitatge o talls en els subministres energètics.
- Afegir la connectivitat a internet (dispositius i connexió a internet) com a necessitat bàsica de les famílies amb infants.

A banda d'això, **des del grup també es recullen altres propostes a mig i llarg termini** per tal de garantir l'accés a un habitatge digne i assequible, que en les darreres dècades s'ha convertit en un problema endèmic que aboca a molts infants i famílies a situacions de desprotecció i pobresa.

- Impulsar polítiques públiques d'habitatge per garantir l'accés a un habitatge accessible i assequible, posant el focus en les famílies amb infants o adolescents que no poden fer front a l'habitatge, situant-los en la màxima prioritat: regular els preus de l'habitatge tant de lloguer com de compra, ampliar el parc d'habitatge protegit fins a la mitjana europea, garantir l'increment del parc d'habitatge accessible, promoure la rehabilitació d'habitatges, prevenir situacions d'insalubritat a les vivendes (plagues, humitats...), simplificar els tràmits per accedir als ajuts per fer front als lloguers i a les despeses associades a l'habitatge, oferir un major suport per part de les oficines d'habitatge en la recerca d'habitatge, amb especial atenció a les persones amb dificultats, comunicatives o de comprensió, garantir un suport real a les famílies que cerquen pisos, per que aquests siguin adequats a les seves necessitats i les seves rendes i augmentar les subvencions per supressió de barreres arquitectòniques en interior de l'habitatge de famílies amb infants i/o adolescents amb discapacitat.
- Considerar la connectivitat a internet (dispositius i connexió a internet) com a necessitat bàsica de les famílies amb infants i garantir-la igual que els subministraments bàsics.

A nivell institucional, diverses entitats s'han pronunciat en aquesta mateixa línia.

Des de la **comissió d'habitatge del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya** s'ha elaborat un [manifest](#) reclamant mesures urgents per garantir el dret de l'habitatge, entès com a una necessitat bàsica. Al document s'identifica les famílies sense llar, les dones amb càrregues familiars en situació de risc social, les dones víctimes de violència masclista i els infants i adolescents institucionalitzats entre els col·lectius que estan patint i patiran més aquesta

situació. En aquest document, es comenta que algunes de les mesures aprovades per facilitar el pagament de les despeses d'habitatge suposen un perjudici per a la població afectada a mitjà i llarg termini. Es posa com a exemple l'endeutament de les famílies, doncs amb una incertesa econòmica, laboral i de salut, la resposta dels poders públics no pot ser que les famílies s'endeutin. Per tot això, es reclamen mesures i recursos per tal de garantir el dret a l'habitatge per no sobreexposar a riscos innecessaris a les persones que tenen més dificultat, des d'una perspectiva de garantia de drets i reclamant que definitivament es tingui en compte que l'habitatge és una necessitat bàsica i no un bé amb el qual especular.

Per la seva banda, **Unicef** [emplaça als governs](#) a protegir el dret a l'habitatge mitjançant prestacions d'assistència financera a les famílies que no poden pagar el lloguer o la hipoteca degut a la crisi generada per la COVID-19, a facilitar ajudes pel pagament dels subministraments bàsics i a proporcionar allotjament d'emergència per que cap família, nen o nena es quedi al carrer.

Des de **Save the Children** es proposa ampliar la partida pressupostària de l'oficina d'habitatge de la Generalitat per ajudes d'emergència per al pagament del lloguer per fer front a les noves sol·licituds relacionades amb la crisi sanitària. També es demana establir un acord de solidaritat entre les empreses privades gestores de subministraments (llum, aigua, gas, però també telecomunicació) per cancel·lar els pagaments de les famílies més vulnerables i evitar que aquestes acumulin deutes que difícilment podran pagar en sortir de la crisi sanitària.

Finalment, el [Pla d'acció](#) per al desconfinament proposat per la **Federació d'Entitats d'atenció a la infància i l'adolescència (FEDAIA)** fa esment especial als joves ex-tutelats, proposant mesures de suport per als joves als qui se'ls acaba la prestació d'ex-tutelats i reclamant la provisió de places per recursos enfocats a l'autonomia (PIL's o pisos per a majors) davant la majoria d'edat per joves atesos pel sistema de protecció.

2. Educació

En l'àmbit educatiu, el tancament de les escoles i la resta de serveis educatius (casals, esplais, centres oberts, etc.) ha comportat un **augment de les desigualtats educatives**. Tal com manifesta la **Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT)** en la seva resposta al qüestionari del grup d'oportunitats en la infància, els infants amb més recursos han pogut seguir les activitats educatives lectives i no lectives proposades a nivell virtual, però les famílies més vulnerables i amb menys recursos han tingut grans dificultats per poder mantenir el ritme d'aprenentatge i accedir a l'educació virtual. Per tant, un aspecte com l'educació que intenta ser un element per a la igualtat d'oportunitats i que lluita per la major equitat possible, s'ha convertit tot just en el contrari.

Dins aquest àmbit, des de l'administració i des de les entitats **s'ha hagut de donar cobertura a les conseqüències de la fractura digital**, tant per manca de dispositius electrònics (ordenadors i accés a internet) com de capacitats digital (famílies que han rebut tablet i no tenen internet, famílies que han rebut internet i no saben com funciona una tablet..)

Però, a banda de facilitar dispositius, **ha calgut donar suport també amb l'acompanyament a les famílies que no poden ajudar els seus fills i filles en les seves tasques escolars.** L'aprenentatge a distància ha requerit un extra d'acompanyament per part de moltes famílies i en molts casos aquest suport s'ha hagut de suplir des de les entitats, perquè els pares i mares no disposaven de temps o de coneixements per fer-ho. Una problemàtica afegida ha estat la de l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE), ja que, segons la **Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT)**, no s'ha garantit l'acompanyament necessari per assegurar que aquests alumnes comprenen i interioritzen els exercicis i els continguts proposats. També han estat especialment afectats pel confinament els infants institucionalitzats, un sector que, tal i com s'apunta des del Consorci de Serveis Socials de Barcelona, ha estat – i continua estant – molt ofegat durant la crisi, amb tots els infants als centres, sense visites amb les famílies, sense escola i havent de reforçar les plantilles professionals.

Cal, per tant, actuar des de les administracions públiques per revertir les desigualtats educatives ocasionades per la pandèmia i assegurar que no se'n produeixen de noves. **A curt termini, els membres del grup plantegen les següents prioritats d'actuació immediata i per garantir un estiu enriquit a tots els infants i adolescents:**

- Abordar l'avaluació acadèmica del curs 2019-2020 des de la flexibilitat i l'adaptació a les necessitats i casos concrets.
- Garantir una oferta d'activitats de qualitat per als infants durant l'estiu, accessibles a tots els infants independentment de la seva situació socioeconòmica, i que doni resposta a les necessitats dels infants a nivell emocional, acadèmic i d'activitat a l'aire lliure.
- Reprendre activitats d'esport, activitat física adaptada i oci inclusiu, amb totes les garanties de seguretat i els suports humans i materials necessaris, ja que poden afavorir el benestar físic i emocional dels infants i adolescents amb discapacitat
- Preparar activitats i accions per donar resposta adequada al col·lectiu d'infants de 0 a 3 anys i cercar fórmules per mantenir contacte amb les famílies.
- Realitzar accions específiques adreçades als nens i nenes institucionalitzats, atenent a la fragilitat del dret a l'educació d'aquests col·lectius durant la pandèmia.
- Desenvolupar continguts específics d'educació per a la salut (prevenció contagis, gestió emocional, hàbits saludables i ús adequat de les TIC) per a infants i adolescents.

Des del grup es considera imprescindible **estar preparats per al cas d'un nou confinament a la tardor-hivern de 2020.** Les accions que es proposen per fer front a una nova situació de confinament, des de l'àmbit educatiu, són:

- Elaborar plans de comunicació específics sobre la COVID-19 dirigits als centres educatius.
- Preparar el retorn a l'escola, que s'ha de realitzar amb el màxim de garanties per la salut i tenint presents els drets dels infants

- Prioritzar i condensar el currículum el proper curs, amb un currículum condensat i competencial en els programes d'educació accelerada (PEA), en emergències.
- Garantir l'activitat de l'educació 0-3 de manera presencial, i quan això no sigui possible, garantir l'atenció socioeducativa a distància de manera prioritària, enfortint l'enfocament educatiu.
- Preparar-se per oferir acompanyament a les famílies des dels centres educatius, facilitant-los eines i recursos per que puguin fer el seguiment educatiu dels seus fill i filles en cas d'un nou confinament (seguiment dels deures, acompanyament idiomàtic, ensenyar a fer servir els dispositius electrònics, facilitar materials en paper, etc.).
- Garantir la connectivitat i l'accés a dispositius tecnològics amb dades. L'experiència de les dificultats viscudes per alguns infants durant el confinament i de les desigualtats que s'han generat en l'accés a l'aprenentatge han fet que aquest aspecte prengui una rellevància que no tenia, i que es consideri crucial garantir en cas que es produeixi una nova situació de confinament.
- Realitzar accions específiques immediates per fer front a la bretxa educativa per les dificultats ocasionades per la pandèmia en les condicions de l'escolarització, prioritzant els infants en situacions més vulnerables s'han i realitzant activitats compensatòries per prevenir abandonament escolar prematur.
- En cas d'una nova situació de confinament, preparar un dispositiu de mestres d'atenció domiciliària per que puguin oferir el seu suport als infants i adolescents procedents de famílies amb dificultats per realitzar aquest seguiment.
- Fer especial èmfasi en les accions d'acompanyament en l'educació a distància o online, per garantir l'accés als continguts per part dels infants i/o adolescents amb discapacitat, i en la implementació de models mixtos de formació a distància que no només es basin en les tecnologies.

Entre les **propostes a mig-llarg termini realitzades des del grup per garantir la igualtat d'oportunitats en l'educació**, destaquen les següents:

En l'àmbit del dret a l'educació de qualitat per a tots els infants:

- Augmentar la despesa pública en educació per complir amb la Llei d'educació del 2009, que estableix assolir una despesa pública educativa del 6 % del PIB per al 2017, i assegurar el blindatge d'aquelles partides que contribueixen de manera efectiva a l'equitat educativa.
- Aconseguir que la lluita contra la segregació escolar sigui una prioritat estratègica del Govern català a través d'un Pla contra la segregació escolar que garanteixi una escolarització equilibrada dels diferents col·lectius socials i que contribueixi a construir un model social equitatiu i ric en diferències.
- Avançar cap a un model educatiu que entengui el dret a l'educació en la seva totalitat i, per tant, garantir que el sistema de beques i ajuts a l'estudi d'àmbit autonòmic cobreixi de manera efectiva la integritat dels costos de l'escolaritat obligatòria, postobligatòria i d'oci educatiu amb una perspectiva basada en l'equitat.

- Introduir la figura del coordinador o coordinadora de protecció i benestar infantil a tots els centres educatius. Aquesta figura ja està inclosa en algunes escoles i instituts, en el marc del Pla de Barris, (només desplegat en alguns districtes de la ciutat), i en centres d'alta complexitat, on assisteixen infants i adolescents en situació de vulnerabilitat, i la seva funció és detectar, assessorar i acompanyar a les escoles en temes d'infància en risc i en vincular i donar suport a les famílies als Serveis Socials.
- Garantir l'accés des infants d'entorns socioeconòmics vulnerables a l'educació de qualitat de 0 a 3 anys a través de mesures dissenyades en clau d'equitat: sistemes de tarifació social i beques, criteris d'accés i campanyes de sensibilització per augmentar la demanda en col·lectius desfavorits.
- Garantir la continuïtat de l'educació obligatòria i de la post obligatòria amb totes les garanties i recursos necessaris (tant humans, com materials, com tecnològics), per assolir una veritable inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives específiques
- Facilitar accés a activitats de temps lliure amb igualtat d'oportunitats (casals per joves amb pocs recursos econòmics, augmentar oferta subvencionada d'activitats basades en els interessos dels joves...).
- Establir ponts i xarxes entre l'educació formal i no formal, connectant els aprenentatges independentment de l'espai i el temps en què es generin (a l'escola, en activitats extraescolars, de lleure, en l'àmbit familiar, ..).

Les desigualtats provocades per la pandèmia en l'àmbit educatiu ha estat un dels temes que més reaccions han generat a nivell institucional, amb la publicació d'informes, estudis i manifestos des de diferents organitzacions i entitats sobre l'impacte desigual del confinament en les oportunitats d'aprenentatge dels infants.

El **Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC)** ha redactat un [comunicat](#) en el que posa de manifest una sèrie de reflexions sobre l'impacte de la situació de confinament en els alumnes, docents i famílies.

- Des del punt de vista de l'alumnat, s'assenyala, entre d'altres aspectes, que cal flexibilitzar l'atenció docent a les diferents realitats de l'alumnat i s'emfatitza la importància de mantenir la motivació per aprendre.
- Pel que fa als docents, es fa patent la necessitat que ha experimentat el professorat de reinventar-se per tal de continuar atenent l'alumnat i les famílies i de com en alguns sectors això ha desbordat la feina dels docents. També posa de manifest la necessitat d'augmentar la qualitat de les reunions i coordinacions entre els equips docents i la prioritització de l'acompanyament emocional de l'alumnat.
- En relació a les famílies, s'adverteix de les dificultats que s'han trobat moltes famílies per fer l'acompanyament educatiu dels seus fills i filles durant el confinament i insisteix en la necessitat de transmetre tranquil·litat a les famílies i de facilitar eines per gestionar el temps, les emocions i les relacions.

El **Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC)** va enviar una [carta a la Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut](#) amb 7 reclamacions urgents en diversos àmbits. En aquest comunicat es denuncia la manca d'equips electrònics i d'accés digitals, que estan dimensionats per atendre als infants i adolescents fora de l'horari lectiu i que es consideren del tot insuficients per donar resposta als requeriments acadèmics que s'estan dictaminant des del Departament d'Ensenyament. En aquest sentit, es considera que no és assumible assumir aquesta tasca d'acompanyament escolar de manera més intensiva, i es reclama una dotació suficient d'equipaments per als centres.

Save the Children ha elaborat un [document sobre l'impacte educatiu de la COVID-19](#) i plantejant propostes concretes en clau d'equitat acompanyades d'exemples de bones pràctiques d'altres països. La proposta de Save the Children gira entorn a vuit eixos: educació a distància o semipresencial inclusiva; programes educatius d'estiu; recursos extra als centres amb alumnat desfavorit per a reduir la repetició i la segregació; reforç educatiu extraescolar; tutoria, suport psicosocial i educació emocional; currículum condensat i competencial; sistema de beques i ajudes reforçat i eficaç; i disseny de plans de contingència i salut als centres educatius.

Unicef Espanya ha traslladat a les autoritats estatals i autonòmiques una sèrie de recomanacions que es poden consultar al document ["L'educació davant la COVID-19 – Propostes per impulsar el dret a l'educació durant l'emergència"](#) en el què es recullen mesures tan per pal·liar el seu efecte en el sistema educatiu com per fer servir l'educació com a un element clau per superar la crisi.

Al [Pla d'acció per al desconfinament progressiu](#) de la **Federació d'entitats d'atenció a la infància i l'adolescència (FEDAIA)** es reclamen accions per facilitar la conciliació de les famílies tant per facilitar el teletreball durant el procés de desconfinament com mesures per a les persones amb responsabilitats familiars que han de retornar al treball. També es plantegen accions adreçades als infants per garantir el dret a l'educació als infants més vulnerables durant el confinament, accions de reforç educatiu i per planificar el retorn a les aules sense risc.

3. Salut

L'àmbit de la salut ha estat un dels més afectats durant aquest període, tant des del punt de vista de la salut física com mental.

A nivell físic, destaquen els **problemes derivats de l'alimentació deficient, la pèrdua d'hàbits saludables i la manca d'exercici físic**. Des de l'**Agència de Salut Pública de Barcelona**, es fa èmfasi en la importància de la inseguretats alimentària i la privació d'aliments i proteïnes en la primera infància per l'impacte que això té en el cicle vital d'aquestes persones, que comporta un incrementant el risc de patologies futures en altres etapes de la seva vida. Així mateix, el confinament ha suposat una dificultat generalitzada per la realització d'activitat física que, en el cas dels infants és especialment important perquè el seu metabolisme és molt làbil i demana moviment. Aquesta situació s'ha vist agreujada pel fet que la situació de confinament era una invitació a intensificar

l'ús de les noves tecnologies, amb la qual cosa s'ha afegit una doble associació al voltant d'incrementar els problemes de pes i obesitat.

Però és a nivell de salut mental on les entitats i organitzacions del grup d'infància reporten majors problemàtiques. **Durant la pandèmia s'ha viscut un important increment de les patologies de salut mental i les necessitats d'acompanyament emocional.** Les situacions d'ingrés o mort d'algun familiar arrel de la COVID-19, afegit al distanciament social, han generat situacions de desemparament que necessiten ser acompanyades. Al llarg del confinament s'han detectat situacions de malestar psicològic que s'han manifestat en sentiments de desànim, por, ansietat, angoixa i han multiplicat les demandes d'atenció per part dels serveis d'atenció psicològica.

Els professionals dels **centres oberts** comenten en les respostes als qüestionaris que en el cas dels més petits s'han generat situacions de por i angoixa, i de preocupació pel que vindrà després. També s'han vist moltes problemàtiques d'ansietat derivades de les situacions d'aglomeració de persones en un habitatge petit, que han agreujat les situacions de fragilitat social i han provocat moments de tensió i angoixa dins els nuclis familiars. Des de la **Federació d'Entitats d'atenció a la infància i l'adolescència (FEDAIA)** també es comenta que en el cas dels adolescents s'han detectat canvis en patrons de relació i rutines, horaris de son o molt reduïts o molt més amplis, dificultats per concentrar-se, per conciliar la son, desànim, apatia o por a sortir al carrer, consums i augment de casos d'aïllament social de joves que abans del confinament ja disposaven d'una xarxa social molt limitada a la família.

La **Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT)** reporta situacions d'"acomodament" en el confinament per aquelles persones que presenten més dificultat relacional, o l'increment de les dificultats per la gestió de situacions provocades pel confinament, i fa especial referència a que la manca d'accés i contacte ha estat una gran dificultat pels infants i adolescents amb discapacitat. Des d'**Unicef**, s'insta al govern nacional a [adoptar de forma urgent una estratègia nacional en salut mental](#) que atengui de forma específica les necessitats i drets dels infants i adolescents.

En aquest context, el grup d'igualtat d'oportunitats en la infància planteja **propostes concretes per incorporar la perspectiva de la infància en l'atenció a la salut de manera immediata i en cas de nou confinament**

- Analitzar com afecta la COVID-19 als infants i difusió dels resultats, per tal de clarificar les informacions contradictòries entre el principi de la COVID, que deien que els infants no agafaven la COVID però que eren transmissors, a les actuals informacions que parlen de molts casos d'infants detectats.
- Disposar de personal de contacte per resoldre dubtes i angoixes respecte la salut d'infants i adolescents
- Habilitar un canal per consultes de professionals de serveis o projectes, referents al seus projectes i la pandèmia.
- Clarificar la necessitat de mascaretes o no per part dels infants i facilitar mascaretes de mides infantils.
- Garantir i adequar espais als centres sanitaris específics pels infants.

- Promoure que els centres educatius elaborin plans, en coordinació amb les diferents autoritats educatives i sanitàries i amb el coordinador de protecció i benestar
- Dotar els centres dels elements, recursos i equips necessaris per garantir la higiene i la seguretat de tota la comunitat educativa, tenint sempre present la perspectiva de drets de la infància
- Possibilitar, dintre de les limitacions immediates per les mesures de seguretat de la COVID-19, la mobilitat i l'activitat física dels infants (activitats dirigides, alliberament de l'espai públic, camins escolars i patis oberts quan es reprengui l'escola...).
- Prioritzar el tema de les beques menjador i dels succedanis que calgui organitzar en la fase transitòria d'impediments logístics deguts a les mesures de seguretat de la pandèmia.
- Enfortir i potenciar les cuines comunitàries en els barris amb més necessitats relacionades amb l'alimentació.
- Augmentar els recursos públics en salut mental i terapèutica i reforçar els CSMIJ i CSMAS per donar resposta a les necessitats d'atenció psicològica a infants i joves derivats de la situació del últims mesos viscuts en confinament (crisis-pors, processos de dol no elaborats, conflictes de convivència i relacions, etc.). També cal reforçar l'atenció específica a adults amb problemes de salut mental i infants menors d'edat a càrrec.
- Contemplar figures de psicòlegs, educador socials, a espais que mai s'han contemplat com a les escoles, centres oberts, espais familiars,...

Així mateix, des del grup també es realitzen **altres propostes per incorporar a mig termini en l'atenció sanitària dels infants i adolescents de la ciutat.**

- Garantir la cobertura sanitària per a tots els infants, invertint en atenció primària i incloent els audiòfons, dentistes, ulleres, etc. En la cobertura sanitària dels menors de 18 anys, seguint les consideracions de les resolucions 17/XI i 327/XI del Parlament de Catalunya.
- Assegurar la gratuïtat a la farmàcia per a tots els infants en situació de pobresa.
- Treballar per a trencar amb l'estigma de l'atenció psicològica, potenciant programes per acostar la seva pràctica a la població i treballant temes de cures, habilitats parentals, relacions familiars, autoajuda, autoestima, crisis-pors, processos de dol no elaborats i efectes derivats de la situació del últims mesos viscuts en confinament.
- Donar pautes d'alimentació i hàbits per a famílies i infants, a través del reforç i de la creació de rutines.
- Garantir la gratuïtat de les activitats extraescolars-activitats físiques i l'accés al lleure i a les activitats esportives en clau d'equitat perquè tots els infants en situació de pobresa puguin accedir-hi, millorant la seva situació de salut de forma protectora i preventiva.

Des de la **Societat Catalana de Pediatria** es realitzen una sèrie de [recomanacions per a l'obertura de les escoles](#) en les que insisteixen en dos pilars bàsics per fer front la pandèmia: les mesures de protecció i la traçabilitat. Entre aquestes recomanacions s'inclouen els requisits que han de complir infants i personals docent i no docent per assistir a l'escola. També es determinen les mesures de protecció i prevenció que han de garantir-se per a preservar la salut tant d'infants com de personal docent i no docent (reforç de conductes saludables, rentat de mans, distanciament físic, utilització correcta de les mascaretes i ventilació, neteja i desinfecció dels espais). Així mateix, es recomana afavorir les activitats a l'aire lliure en grups petits, per tal de facilitar la traçabilitat i les mesures de distanciament físic.

Entre les propostes al [pla d'acció per al desconfinament progressiu](#) de la població, la **Federació d'entitats d'atenció a la infància i l'adolescència (FEDAIA)** s'inclou la recomanació de que es realitzin proves de detecció de la COVID-19 tant als infants que ingressen de nou en un servei institucional o d'acolliment familiar, com als professionals que entrin a treballar en els serveis residencials, que es garanteixi material de protecció individual (EPI) a tot el personal que faci intervenció directa amb infants i es proposen accions de conscienciació i sensibilització tant a infants (mascaretes amb conte) com a adolescents i joves (joves agents de salut) o reforç de l'atenció psicològica i d'acompanyament emocional a infants i adolescents afectats per la crisi sanitària (dols no elaborats, pors, angoixes, etc.).

I des de **Unicef** ha elaborat un document per [protegir la salut a les aules](#) en el que s'analitzen els aspectes clau per a la reobertura dels centres educatius. A nivell de salut, es plantegen mesures concretes per fomentar l'aïllament dels contagis als centres educatius, promoure que es respecti el distanciament físic als centres i que per la neteja i desinfecció dels centres i en la preparació dels aliments.

4. Protecció a la infància en risc

Una de les problemàtiques més greus derivades de la pandèmia ha estat **l'augment de les situacions de violència a la llar**.

Des del **Departament de Promoció de la Infància de l'Ajuntament de Barcelona** es resumeixen les principals problemàtiques que s'han hagut d'atendre durant el confinament: infants/adolescents en domicilis on hi ha conflictivitat entre progenitors que s'ha vist agreujada per la situació de confinament, progenitors separats en conflicte pel tema del règim de visites, infants amb mares soles, desbordades per la situació actual que necessiten d'acompanyament emocional i contenció a la seva situació o l'augment de la conflictivitat filioparental amb adolescents amb problemes de conducta.

Save the Children posa de manifest també el problema de la violència entre iguals i la violència viral. Segons els resultats d'una enquesta a més de 1.800 nens i nenes de tota Espanya i les seves famílies, gairebé la meitat dels nens i les nenes afirma que per divertir-se durant el confinament juga en línia amb desconeguts, la qual cosa els pot fer més vulnerables a patir alguna forma de

violència en línia com a ciberassetjament, l'exposició involuntària a materials sexuals o violents, o fins i tot a situacions de "grooming" (intenció d'un adult d'involucrar un infant en una activitat sexual des d'internet) .

Es tracta, en la majoria dels casos, de situacions de violència pre-existents que s'han agreujat com a conseqüència del confinament, per la qual cosa **les esdevé estratègic reforçar la protecció durant els temps de confinament perquè és més difícil detectar les situacions de maltractament i l'espai familiar esdevé un espai més propici per què es produeixin.**

Entre les actuacions a garantir de manera immediata i per al cas d'un nou confinament, el grup estableix les següents prioritats:

- Reforçar els sistemes de seguiment de la infància per protegir-la de possibles maltractaments i/o violència domèstica en temps de confinament.
- Reforçar la detecció de casos de violència contra la infància i la prevenció dels maltractaments, tant a través de recursos adreçats als professionals com d'accions directes adreçades als infants.
- Reforçar i difondre els canals d'atenció a la infància i l'adolescència, en especial les línies de telèfon, perquè els infants puguin denunciar les situacions de violència i abusos.
- Realitzar campanyes de sensibilització al voltant de la violència contra els infants dirigides a adults i infants.

A més des del grup es subratlla la importància de reforçar la protecció de la infància amb mesures de caràcter estructural, tant pel que fa a la regulació legal i establiment de protocols de protecció com per l'adopció de mesures efectives per a la prevenció i sensibilització, la detecció i l'atenció als menors en cas de violència, amb una atenció especial als infants i adolescents amb discapacitats.

Reforçar la regulació legal establir protocols per a la protecció de la infància en risc:

- Eliminar la tolerància envers la violència contra la infància en tot el marc legal aplicable, a través de la supressió de la cobertura legal a la possibilitat dels pares/mares, referents de corregir els seus fills.
- Promoure una estratègia integral de lluita contra la violència contra la infància que tingui com a eix vertebrador la llei orgànica.
- Regular legalment els protocols relacionats amb l'abús sexual infantil perquè siguin decrets autonòmics de compliment obligatori.
- Elaborar protocols i plans d'actuació eficaços, ràpids i àgils que siguin capaços de donar resposta als casos d'assetjament.
- Incorporar la perspectiva de la discapacitat en tots els protocols per detectar casos de maltractament d'acord als principis, valors i mandats de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Establir mesures de prevenció i sensibilització contra la violència en la infància:

- Conèixer l'abast i la prevalença dels diferents tipus de violència a través de la realització d'un estudi sobre victimització.
- Promoure la tolerància zero de la ciutadania envers qualsevol tipus de forma de violència contra la infància i donar a conèixer els efectes de la violència a través de programes de sensibilització social.
- Dur a terme campanyes de conscienciació que ajudin a acabar amb els mites al voltant de l'abús sexual i donar a conèixer l'obligació de notificar i comunicar una sospita a la societat en general i als professionals en contacte amb la infància.
- Garantir que tots els nens i nenes accedeixin a un ensenyament reglat i des d'etapes primerenques sobre educació sexual i afectiva, en prevenció de la violència, així com en valors i ciutadania digital.
- Fomentar la parentalitat positiva entre pares i mares per generar relacions sanes i afectives que permetin als infants créixer en un ambient de confiança, utilitzant els canals existents com les classes de preparació al part o el programa del nen sa.
- Augmentar l'acompanyament a les escoles, centres oberts i entitats de lleure per fer una major prevenció de maltractaments.

Reforçar la detecció de casos de violència contra la infància:

- Ampliació i informació dels canals denúncia i ajuda (childfriendly's).
- Garantir un major contacte amb l'infant per poder detectar quan abans les situacions de violència, realitzant una anàlisi sistèmica de les llars per detectar indicadors de risc al respecte.
- Augmentar la vigilància en les famílies amb infants en sospita de violència masclista o manca de cura dels infants.
- Incrementar la xarxa entre escola i serveis socials en aquests casos.
- Revisar els protocols d'actuació en cas que es detecti un cas de violència en l'àmbit familiar i que aquests contemplin des del principi una atenció i acompanyament accessibles. Per exemple, per mitjà de la figura de l'intèrpret de llengua de signes o d'altres professionals que realitzin intervencions comunicatives. Cal formació als professionals en matèria de discapacitat per evitar que una manca d'accés a la informació i comunicació vulneri altres drets fonamentals.

Garantir l'atenció i protecció d'infants i adolescents en situació de risc:

- Crear els recursos d'atenció especialitzada en abusos sexuals a la infància previstos a la LDOIA prenent com a model les Cases dels infants (Barnahus), que coordinen jutjats i sistema de protecció i donen una atenció integral als infants víctimes d'abús sexual. Aquests recursos han de ser especialitzats, universals i públics i s'ha de garantir un accés equitatiu a tots els infants del territori català.

- Proporcionar alternatives residencials per evitar la cronificació dels maltractaments.
- Restaurar el dany ocasionat, donant suport psicològic a la víctima i engageant mecanismes de justícia restaurativa encaminats a educar l'agressor i no criminalitzar-lo.

Dotar de recursos suficients al sistema de protecció i atenció:

- Dotar de major número de professionals els serveis dins de la Cartera de Serveis socials.
- Reforçar els equips d'EAIAS i Serveis Socials Bàsics".
- Dotar de major número de places d'infants, adolescents i joves dins dels Centres Oberts.
- Dotar de majors recursos als centres residencials.
- Agilitzar els processos d'estudis dels diagnòstics per part de EAIA.
- Potenciar els recursos d'intervenció en aquesta àrea i donar suport a les entitats que treballen temes d'abús sexual en infància o el maltractament o violència domèstica.

A nivell institucional, el **Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC)**) fa notar en el document amb les seves [demandes en l'àmbit de la infància, l'adolescència i la joventut](#) que la professió parteix d'una realitat anterior a la COVID-19 amb dèficits estructurals importants que requereixen d'una especial atenció. Per això, entre les 7 reclamacions que aquest Col·legi va fer arribar al maig a la Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut (SIAJ), es denuncia la manca de recursos que pateixen els serveis socials des de la crisi de 2008 i es reclama l'actualització i dotació econòmica de la Cartera de Serveis Socials

Save the Children també s'ha pronunciat en relació a la necessitat de protegir els nens i nenes de la violència, en un [comunicat per a la prevenció de la violència contra la infància i l'adolescència en la crisi sanitària per la COVID-19](#) i llença propostes com:

- Posicionar públicament la tolerància zero contra la violència contra la infància en aquestes situacions especialment propícies a generar estrès i violència en el si de la família, a través de la difusió de missatges públics, tant en canals tradicionals com online, i fer difusió del telèfon d'Infància Respon.
- Adaptar el telèfon d'Infància Respon de la Generalitat de Catalunya a les necessitats dels infants, per exemple creant un xat de WhatsApp, per garantir als nens, nenes i adolescents canals de denúncia i notificació segurs, accessibles i adaptats a la situació d'aïllament.
- Posar en marxa una formació en criança positiva en els cursos de preparació al part, postpart i als programes de salut del Nen Sa perquè pares, mares i cuidadors aprenguin pautes de criança i estratègies educatives sanes i allunyades de la violència, de manera que tinguin eines per gestionar els problemes de comportament dels seus fills i reconèixer les seves necessitats.

En aquest sentit, és urgent que el govern espanyol aprovi la Llei Orgànica per a la Protecció de la Infància i Adolescència enfront la Violència.

El dret dels infants a participar en la vida social i comunitària

En l'àmbit de la informació i la comunicació s'han recollit demandes **per una comunicació més adaptada als infants i una major participació en les decisions que els afecta**, i s'han produït algunes queixes davant una mirada excessivament adultocèntrica i amb poca capacitat d'escolta als infants.

Des de la **Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT)** es manifesta preocupació per la manca d'accessibilitat en les informacions i comunicacions de l'administració pública, que ha suposat un obstacle per conèixer els recursos disponibles i com actuar en el marc de la COVID-19 o també que s'ha detectat manca de comunicació de casos de Covid-19 per part dels dispositius sanitaris per tal d'activar el protocol d'atenció en LSC per mitjà d'un intèrpret de llengua de signes i altres recursos comunicatius. Per la seva banda, les entitats en contacte directe amb les famílies, com els **espais familiars, els centres oberts i els serveis de famílies col·laboradores**, comenten algunes problemàtiques que s'han viscut durant el confinament, com la dificultat per arribar a les famílies per via telemàtica, que s'ha hagut d'informar sobre les directrius del Ministeri de Sanitat a algunes famílies que per qüestions de llengua tenien dificultats per entendre els missatges.

Alguns dels membres del grup d'igualtat d'oportunitats en la infància també comenten que **la participació infantil continua essent una assignatura pendent**: han estat moltes les veus que han sorgit durant l'estat d'alarma sobre la visió adulta cèntrica recurrent, la falta de perspectiva d'infància en les mesures i la poca empatia que existeix socialment cap els infants.

En relació a aquestes dues qüestions, les entitats que formen part del grup d'infància fan **propostes relatives tant a la comunicació com a la necessitat de tenir en compte les necessitats dels infants** en la presa de decisions sobre qüestions que els afecta de manera directa.

De manera immediata, i en cas de nou confinament, des del grup es llicencen les següents propostes:

- Garantir que es facilita als infants informació clara i comprensible: adaptar la informació a diferents sistemes de comunicació alternativa, oferir respostes concretes sobre com les mesures desplegades afecten als infants i complir els requeriments normatius en matèria d'accessibilitat de la informació (Convenció de la ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, Llei i Codi d'Accessibilitat, Llei de la LSC...) per assegurar l'exercici ple dels drets de ciutadania.
- Recollir informació sobre la percepció dels Infants durant aquesta situació.
- Realitzar campanyes per fer d'altaveu d'inquietuds i propostes fetes pels propis Infants i joves.
- Tornar a posar en marxa els processos participatius que s'han quedat aturats per la COVID-19 (de forma virtual i presencial quan es pugui).

Paral·lelament a aquestes mesures, es proposa, fonamentalment, **promoure l'escolta adulta i tenir en compte les necessitats dels infants durant la presa de decisions que els afecten i garantir la participació infantil i juvenil:**

- Garantir que les mesures que es prenen es realitzen des d'un enfocament de Drets dels Infants.
- Preguntar més i més i més als nens com ho estan vivint ells, no com els adults creiem que ho estan vivint, per tal de dissenyar polítiques que els afavoreixin.
- Generar espais reals de participació de la infància i de la ciutadania, combinant els espais virtuals amb els presencials, ja que la participació telemàtica no arriba a tota la ciutadania.
- Incorporar la participació dels infants i adolescents en tots els processos relatius a decisions i polítiques que els hi afecten.
- Oferir espais de participació als joves perquè puguin opinar i crear plans de treball conjuntament amb l'administració pública.

En relació a l'escolta i la participació dels infants, cal remarcar les iniciatives específiques per recollir i per visibilitzar les necessitats de la infància durant la pandèmia, que s'han realitzat tant des de l'administració com des de les entitats.

Des d'**Unicef** han elaborat materials comunicatius específics adreçats a la infància, amb pautes i recomanacions realitzades en un llenguatge clar i planer.

Així mateix, tant **Unicef** com **Save the Children** han llançat iniciatives per recollir les perspectives d'infants i adolescents sobre com estan vivint la pandèmia, com els està afectant a la seva vida diària i sobre quins canvis i quines solucions proposen de cara al futur a través de diversos mitjans: enquestes, videoconferències amb infants i difusió de vídeos realitzats pels mateixos infants per explicar com viuen la situació de confinament.

Finalment, l'**Ajuntament de Barcelona** ha posat en marxa la iniciativa "**estimat diari**", un espai web adreçat als infants, per que aquests puguin compartir el seu punt de vista sobre la crisi provocada per la COVID-19 i en el que s'inclouen vídeos didàctics en els que s'expliquen diferents aspectes que els afecten de manera directa, com, per exemple, com rentar-se les mans o mantenir les distàncies de seguretat.

La mirada dels infants i els adolescents

El primer dels criteris per donar les millors respostes possibles a la infància i adolescència, ens alertava Jaume Funes, és ser capaços de posar-nos en el lloc dels infants i els adolescents i **comprendre aquesta situació des de la seva mirada**, la qual cosa exigeix posar en pràctica el principi d'escolta i la consulta als infants i adolescents. És més, en temps de crisi augmenta la necessitat d'escolta dels infants i els adolescents i encara és més necessari fer-ho.

Endegar un procés d'escolta ample i representatiu no ens era possible en el marc de l'elaboració d'aquest document, però sí que hem volgut aprofitar els espais que estaven al nostre abast, com ara trobar-nos amb els nois i noies del Grup Altaveu per preguntar-los com estan, i apropar-nos a la com han viscut el confinament. Hem pogut completar les aportacions de la sessió online que vam fer amb els nois i noies, amb consultes que se'ls han fet des d'altres plataformes de participació d'infants i adolescents com el [Manifest](#) elaborat pels representants del **Consell Nacional dels Infants i Adolescents de Catalunya (CNIAC)** el [cicle de consultes](#) d'Unicef el cicle que **Save de Children**, des del programa la Caixa pro-infància ha impulsat amb un grup de nois i noies que creixen en contextos de vulnerabilitat social.

a. El curs escolar: la principal preocupació de molts nois i noies

L'escola està al centre de la vida dels nostres infants i adolescents i és esperable que centri, també bona part de les seves preocupacions. La seva vida quotidiana gira entorn de l'escola o l'Institut a on no només hi passen la major part del seu temps sinó que també és l'espai de trobada amb les seves amistats. De la nit al dia, aquest punt de referència s'ha vist capgirat per un confinament total, en el que durant 6 setmanes no els era permès ni sortir una estona de casa.

Paradoxalment, a l'Agenda dels infants les nois i noies es mostraven crítics amb les maneres d'aprendre, proposant més formats digitals i espais d'aprenentatge fora de les aules. De la nit al dia l'escolarització s'ha hagut de fer des de casa i al 100% en formats virtuals. Ens aquest sentit **valoren positivament la introducció de noves metodologies d'aprenentatge**, com el treball per projectes o la visualització de vídeos, tot i que en alguns casos la conversió de classes presencials a on-line no s'ha fet de forma prou equilibrada, segons participants de la sessió la escuela en casa d'Unicef: *"no pueden dar lo mismo mediante el portátil y videoconferencias y nos ponen tarea extra para igualar el nivel que teníamos en clase. Lo que consiguen es saturarnos", "no podemos pretender trasladar las clases presenciales al entorno online, sino adaptarlas"*.

Tanmateix troben a faltar les explicacions a classe del professorat i, sobre tot, el contacte amb els companys i companyes. **El confinament ha posat en valor espais relacionals que donàvem per descomptat i que en deixar de tenir-los, s'han trobat molt a faltar.**

Al manifest del CNIAC, elaborat en una fase inicial del confinament, els nois i noies ens traslladaven sentiments de tristesa i angoixa sobre què passaria: *"hi ha malestar pel nostre futur i com ens afectarà al nostre curs escolar o a la vida (...) degut a que no podem assistir a classe a causa de la quarantena, estem obligats a estudiar des de casa. Tenim una responsabilitat acadèmica major de la que teníem fins ara i ens costa seguir amb els nostres estudis. Al no tenir un adult que ens expliqui la matèria, és una dificultat per a nosaltres estudiar un tema i entendre de la mateixa manera que ho faríem estant a classe"*.

En la sessió del CMBS amb el Grup Altaveu, ens comenten *"preferim fer classe normal a l'Institut i veure als amics perquè és més fàcil"*, doncs estudiar des de casa no és el mateix. Troben a faltar les explicacions del professorat, i afirmen

que és molt més difícil aprendre a distància a través de les classes virtuals o llegint del llibre.

Pel que fa a l'escola del curs vinent, ens diuen els nois i noies d'Unicef: *“Creo que todos preferimos una escuela presencial con todos los recursos que tiene (...) los profes y alumnos se están esforzando en llevar a cabo un buen final de trimestre, y con el confinamiento estamos aprendiendo nuevas técnicas, pero es verdad que como un colegio presencial no es”. “La materia es muy difícil darla a través de un ordenador, no es lo mismo. No interactúas con la gente y la clase se hace más pesada. Nos ponen al profesor hablando todo el rato sin imágenes ni nada, acabas desconectando, no me parece que avance más, al contrario”. “Por lo general, todos queremos volver a las clases presenciales”,*

La responsabilitat d'aprendre per sí mateixos: *“Al no tenir un adult que ens expliqui la matèria, és una dificultat per a nosaltres estudiar un tema i entendre de la mateixa manera que ho fariem estant a classe. El professorat està fent tot el possible per ajudar-nos, però moltes vegades no entenen la responsabilitat que tenim els infants i adolescents d'aprendre per nosaltres mateixos. Això provoca que ens sentim angoixades i confuses”* afirmen els representants del CNIAC al manifest. La resposta dels centres educatius ha estat molt diversa. L'estudi de Xavier Bonal i Sheila González [Desigualtats d'Aprenentatge en Confinament](#) ens ho ha mostrat abastament. En general l'escola ha anat trobant els equilibris i s'ha anat adaptant a mesura que transcorrien les setmanes en confinament. En el debat d'Unicef es destacava el caos inicial però alhora una evolució positiva des de l'escola i una millora en la capacitat d'organitzar-se *“al principio llega a ser confuso saber qué deberes tienes que hacer y cuáles no. Poco a poco eres capaz de organizarte”*. També ens ho diuen els nois i noies del Grup Altaveu: *“primer els profes eren més exigents, després han vist que no ens concentrem tant però no poden fer res i ens posen molts menys els deures que els que fariem a l'institut”*.

Un aspecte positiu ressaltat pels nois i noies del grup, que s'han sentit força escoltats pel professorat i han notat que rebien prou suport de l'escola. En aquest sentit, una de les noies del grup explica que a la seva escola els tutors i tutores han organitzat reunions individuals o en reunions de tres persones per saber com estan, com tenen els deures, per si ha de parlar amb algun professor i això a l'escola es podria fer, i és una de les coses que més valora, doncs li ha permès establir *“una relació més personal”* amb el professorat.

Convertir l'espai de casa en una aula: *“el volum de feina per part dels centres educatius és també una de les nostres grans preocupacions. Creiem que les tasques no estan adaptades a la situació, ja que són enviades seguint la idea que s'ha d'avaluar com si estiguéssim a l'aula, fet que no és així. No s'ha tingut en compte que no estem acostumades a treballar des de casa: un espai que utilitzàvem per desconnectar i ara l'hem hagut de convertir en una aula”* es queixen els nois i noies del CNIAC al seu manifest. Amb els nois i noies del Grup Altaveu també hem reflexionat sobre com s'han sentit estudiant des de casa. La principal conclusió és que **a casa són menys productius que a l'escola**; els és molt més difícil concentrar-se i es distreuen amb el mòbil o els germans *“hem hagut d'aprendre a autogestionar-nos i necessitem molt més temps per fer els treballs”*.

Els infants i adolescents consultats també destaquen **la importància de les tecnologies i la connectivitat per poder mantenir el ritme d'aprenentatge des de casa**. Des del Grup Altaveu ens alerten de l'angoixa que suposa estar fent un examen i no saber si t'aguantarà la wi-fi o els nois i noies d'Unicef ens recorden que *“sin un ordenador e Internet es imposible seguir este tipo de clases”* fent referència a company/es que no en tenen.

Tornar a l'escola: els retorn al centre educatiu és **un dels temes que més preocupa a infants i adolescents**. Els preocupa sobretot la viabilitat de les mesures de distanciament. Portar mascaretes i guants, diuen els nois i noies del Grup Altaveu, pot ser feixuc però és factible, i en qualsevol cas, preferible a no veure als amics. En canvi, pensen que **mantenir les distàncies serà molt complicat**, tant a nivell de gestionar les separacions físiques en espais que, inevitablement, són reduïts, com els passadissos de les escoles, com per les ganes que tenen tots i totes de tornar a veure i a abraçar els seus companys. Des de la sessió amb nois i noies d'Unicef també han reflexionat sobre la tornada i tenen clar que serà amb mesures d'higiene, distanciament socials i l'ús de mascaretes: *“la mascarilla va a ser algo de uso normal, como el móvil o la cartera”*. Per una altra banda reconeixien un alt nivell d'incertesa en com s'acabarà donant el retorn a l'escola: *“qué día se volverá a clase, qué sistemas utilizarán para respetar las normas de distanciamiento, de qué forma se va a evaluar... va a ser un poco difícil”*. Els nois i noies de Save the Children destacaven que han trobat a faltar l'escola i poder-se acomiadar d'amics i companys i que amb les mesures adequades s'hi hauria de poder tornar *“yo estoy en cuarto y no habrá final de curso ni nada. La profesora ya nos ha dicho que en la última clase se despediría online”*.

b. Més temps en família?

Una de les grans demandes que els nens i nens de Barcelona ens van fer arribar a través del programa Parlen els nens i nenes, i inclosa en les 11 demandes de l'Agenda dels infants és tenir “Més temps per gaudir en família”. El confinament ha generat una oportunitat inèdita en relació a aquesta necessitat tan expressada pels infants. Si bé els nois i noies del CNIAC i Unicef esmenten aquesta oportunitat i el fet que *“hem descobert nous gustos i aficions, hem après a passar temps amb nosaltres mateixes o amb les nostres famílies”* o han assenyalat que es pot *“aprovechar el tiempo que queda de cuarentena leyendo, aprendiendo cosas nuevas o pasándolo con la familia (algo que no pueden hacer en circunstancias normales tanto como querrían)”* els nois i noies del Grup Altaveu ens diuen que aquesta necessitat no s'ha vist afavorida pel confinament ja que **el fet d'estar tots junts a casa no significa forçosament que hagin pogut passar més temps gaudint amb la família** (fent coses junts, tenint temps per jugar i parlar en família,..). Ens han assenyalat que: *“la feina de les persones adultes i la feina de l'escola (alguns l'han considerat excessiva) han fet que cadascú vagi a la seva”*. La vivència no ha estat per tots igual ja que alguns consideraven que el confinament si que els havia proporcionat més temps en família.

Els nois i noies han evidenciat **desigualtats importants en la gestió del temps i en la intensitat d'escolarització des de casa**: mentre que uns es queixen de poca relació amb l'escola i es manifesten avorrits i avorrides per un excés de temps que no saben com emplenar, altres tenen moltes feines i deures que els deixen gairebé sense temps lliure: *“En mi caso, yo estoy sentada en este pupitre desde las 8 de la mañana, paro a comer, terminamos a las 5 y toda la tarde haciendo tareas. No tengo tiempo para casi nada”*, diu una de les participants de la sessió d'Unicef *“La escuela en casa”*.

c. Més temps a l'aire lliure en una ciutat més verda

Durant la sessió amb el Grup Altaveu hem preguntat als nois i noies sobre la seva demanda de passar més temps a l'aire lliure amb els amics i amigues, en una ciutat més verda. Aquí, els nois i noies ens han tornat a sorprendre: molts han manifestat que **no han tingut necessitat de sortir durant el confinament** i que han vist prioritari seguir amb les recomanacions d'higiene, seguretat de les autoritats sanitàries: *“yo siempre digo que más vale ir lenta pero segura (...) la manera de ir por fases es mejor, podríamos tener un repunte de contagios y al final nos llevaría mucho más tiempo. Hay que tener paciencia”* diu una de les participants en els debats d'Unicef. O una noia del Grup Altaveu, que s'estranya de la obsessió dels adults per fer-los sortir: *“tothom ha donat per suposat que tindriem ganes de sortir i jo no en tenia ganes”*

Els nois i noies del CNIAC ens recorden les **necessitats diferenciades segons l'edat**: *“si els gossos poden sortir de casa perquè s'han de moure, per què no s'aplica la mateixa justificació en els infants d'edats entre 2 i 6-7 anys, per als quals moure's també és essencial?”* pregunten al seu manifest. I conclouen: *“El confinament pot afectar en el desenvolupament físic i psicològic dels més petits, i tal i com s'ha contemplat amb els gossos i seguint sempre el protocol de seguretat, s'ha de vetllar per la salut dels infants”*.

La millora ambiental que ha suposat el confinament quant a **la reducció de cotxes a la ciutat i les millors en els nivells de contaminació de l'aire no ha passat desapercebut als infants**: *“hi ha hagut un gran canvi envers la Terra: la millora de la qualitat de l'aire i la tornada a la normalitat de molts ecosistemes. Això són bones notícies per als infants i adolescents que, com a persones preocupades pel canvi climàtic, ho celebrem”* apunten al seu manifest els nois i noies del CNIAC. Des del Grup Altaveu també es fa una valoració molt positiva de les mesures preses per facilitar la tornada a l'aire lliure (talls de carrers, ampliació de voreres, etc.) malgrat que els semblen insuficients en el sentit que hi ha grans acumulacions de persones en un mateix espai i els inquieta no poder mantenir les distàncies de seguretat *“La Via Laietana tallada als cotxes, amb molta gent, però estava molt bé. Hi havia molta gent i a mi em va passar també, de buscar carrers petits per estar sols”* També han valorat molt positivament la reducció dels nivells de contaminació que ha suposat el confinament tot i que es mostren escèptics sobre la possibilitat de mantenir-los després de la desescalada. *“Aquest espai verd temporal que s'ha creat està condemnat amb la tornada a la normalitat. Desapareixerà. I les propostes tornaran a ser les d'abans. No podem mantenir aquest clima. Si al cap d'un temps podem tornar a aquest espai verd que hem tingut sense buscar-ho”*. Els

nois i noies d'Unicef també hi fan referència: *“Hemos mejorado en cuestión de medio ambiente, lo mejor sería seguir así, incluso desescalando”; “la gente debe darse cuenta de qué efectos ha tenido nuestra acción en el mundo. Es un momento para intentar producir menos polución”. “Cuando volvamos a la vida normal se va a retomar este uso, pero deberíamos ser conscientes, si hemos podido hacer un 50% menos de contaminación, ¿por qué no hacerlo ahora?”*

L'espai públic com a espai d'oportunitat: les restriccions de volum de persones en espais tancats ha fet pensar en els infants d'una altra manera en el **potencial de l'espai públic com a espai per reunir-se** de forma presencial en espais oberts com ara places, parcs o poliesportius: *“podemos seguir de forma online hasta que se alcance la fase 2, y si todo va bien reunirnos en un espacio abierto”; “ lo mejor sería reunirse en un sitio al aire libre, en un sitio cerrado sería como volver a estar encerrados y no creo que a la gente le guste mucho”*. Els nois i noies proposen cinema a la fresca, festivals de música a l'aire lliure o cinema des del cotxe: *“Yo pienso que guardando la distancia y con mascarillas podríamos hacer espectáculos”*. També han dit *“con el confinamiento nos hemos dado más cuenta de la importancia de estos espacios que teníamos”*

Nens, nenes, nois i noies mostren grans dosis d'empatia i solidaritat: si una cosa ens ha sorprès en els espais de trobada amb nois i noies és **l'alt nivell de conformitat amb la situació, des d'un enorme sentit de responsabilitat i la comprensió davant la complexitat de la situació**. Ens esperàvem trobar uns nois i noies més queixosos i, contràriament a l'esperat, ens hem trobat nois i noies molt conscients de la dificultat de la situació que estem vivint i de la dificultat per gestionar tots els canvis que ha suposat: *“Hay que seguir las recomendaciones de higiene, seguridad y cuidados contra el virus de las autoridades sanitarias. Tener paciencia. “Yo siempre digo que más vale ir lenta pero segura”. “La manera de ir por fases es mejor, podríamos tener un repunte de contagios y al final nos llevaría mucho más tiempo”* afirmen alguns dels participants en els debats d'Unicef. O des del CNIAC: *“els infants i adolescents sentim la mort de totes aquelles persones que han estat contagiades pel virus i volem donar el condol a totes les seves famílies i amistats (...) També volem agrair la feina que està fent el personal sanitari i tots els científics i institucions que lluiten per frenar la COVID-19. Som conscients que gràcies a vosaltres podem seguir tirant endavant (...) també donem les gràcies a tots els infants, adolescents i famílies que esteu respectant el confinament, sou molt valentes!”*

d. Més escolta i informació adequada

Pel que fa a la demanda de més escolta per part dels adults i prendre's seriosament el que diem, els nois i noies es mostren decebutos i escèptics. Sobretot en els temps inicials del confinament els nois i noies del CNIAC ens traslladaven la manca d'una informació adequada a la seva edat i necessitats d'informació per poder comprendre millor la situació: *“ens adonem que els fets s'expliquen d'una manera molt adulta i complexa, dificultant la comprensió per a els infants i adolescents (...) de la informació rebuda per part dels mitjans de*

comunicació sobre la COVID-19, els infants i adolescents hem trobat a faltar explicacions de cara a nosaltres o adaptades als més petits. Creiem que la realitat no queda ben reflectida per part dels mitjans de comunicació". O des d'Unicef, des d'on diuen que tot i estar d'acord amb les mesures preses, cal garantir un nivell d'informació adaptat, que expliquin bé els canvis de fase i al fet que les mesures no tenen perquè ser per tothom igual sinó que poden adaptar-se, per exemple, a la realitat climàtica de les diferents zones "“Como está viniendo el calor, yo propongo que se pueda salir a la noche a hacer un paseo”.

En l'actual situació de desescalada els nois i noies del Grup Altaveu ens diuen que, si bé consideren que han tingut un bon accés a la informació durant tot aquest temps, **agrairien haver estat preguntats en relació a les mesures a prendre durant el confinament**, per exemple, perquè han trobat moltes incongruències, com ara la possibilitat de passejar els gossos des d'un bon inici i en canvi ells no poder sortir, o el fet de poder anar a comprar o anar prendre un cafè a una terrassa – ja en Fase 1 de desescalada - però en canvi no poder anar a veure els avis, entre d'altres.

e. Incorporar les propostes d'infants i adolescents

Aquestes aportacions d'infants i adolescents a través de la sessió amb el Grup Altaveu i dels processos d'escolta oberts per Save the Children i Unicef, han de servir per completar totes aquelles inquietuds que s'han anat recollint per part de les entitats membres del Grup d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància del CMBS i dels diferents manifestos i posicionaments públics que han fet moltes de les entitats o grups professionals que representen.

2. Relació de fonts consultades

Càrites Diocesana de Barcelona. Campanya: “La necessitat s’ha triplicat. Tripliquem les donacions”.

Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC). 7 reclamacions de l'Educació Social en l'àmbit d'Infància, Adolescència i Joventut

Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC) Resiliència del sistema educatiu

Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya, Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya i Col·legi de Pedagogs de Catalunya. Professionals de l'àmbit social reclamem una resposta efectiva a les administracions públiques

Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya S'han de desplegar mesures urgents per garantir el dret a l'habitatge

Consell Nacional d'Infants i Adolescents de Catalunya (CNIAC) Manifest dels infants i els adolescents de Catalunya sobre la situació excepcional

Federació d'Entitats d'atenció a la infància i l'adolescència (FEDAIA) propostes al pla d'acció per al desconfinament progressiu de la població. Perspectiva infància

Save the Children. COVID-19: Cerrar la brecha. Impacto educativo y propuestas de equidad para la desescalada

Save the Children Medidas para la prevención de la violencia contra la infancia y adolescencia en la crisis sanitaria por COVID-19

Societat Catalana de Pediatria Recomanacions de Salut Pública per a l'obertura d'escoles

Unicef. España frente a la crisis originada por el COVID-19

Unicef. L'educació davant la Covid-19. Propostes per impulsar el dret a l'educació durant l'emergència

Unicef. COVID-10: Protegir la salut a les aules. Principis bàsics per assegurar el dret a la salut en la reobertura dels centres educatius

Unicef Ciclo de participación online: chicos y chicas en acción

Unicef Salut Mental i Infància a l'escenari de la COVID-19

Unicef No val a badar. L'Agenda 2030 en clau d'infància a Catalunya

Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya Les entitats d'infància denuncien que els infants són els 'grans oblidats' i demanen un full de ruta específic postcrisi de la COVID-19